

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 23C/3/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1121200442
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Saxová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2021:1121200442.1

Uznesenie

Okresný súd Bratislava I v sporovej veci žalobcu: Business Legal, s.r.o., IČO: 47 352 566, Tallerova 4, Bratislava, zast. Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., IČO: 36 837 857, Piaristická 46, Trenčín, proti žalovanému: R. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. XX/X, T., o určenie neexistencie záväzku, takto

rozhodol:

Konanie **z a s t a v u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 15. 01. 2021 sa žalobca domáha vydania rozhodnutia, ktorým by súd určil, že záväzok žalobcu voči žalovanému, ktorý mu mal vzniknúť z titulu Zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej dňa 23. 06. 2020 medzi spoločnosťou STAVOPRAC, s.r.o. so sídlom Nižný koniec 26/25, 029 56 W., ako postupcom na postupníka, R. J., nar. XX. XX. XXXX, neexistuje.

2. Žalobu odôvodňuje tým, že na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11C/25/2020 sa žalovaný voči nemu domáha zaplatenia sumy 106.000 eur s príslušenstvom titulom vyššie uvedenej zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobca špecifikovanú pohľadávku a tým aj aktívnu vecnú legitimáciu žalovaného v konaní sp. zn. 11C/25/2020 neuznáva, čo do právneho dôvodu aj výšky, nakoľko táto v špecifikovanom rozsahu neexistuje, a to vzhľadom na neexistenciu primárneho záväzku zo zmluvy o sprostredkovaní kúpy nehnuteľností, resp. zmluvy o uzatvorení mandátnej zmluvy medzi žalobcom a spoločnosťou STAVOPRAC, s.r.o.. Podanie tejto žaloby odôvodnil potrebou unesenia dôkazného bremena v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 11C/25/2020. Uviedol tiež, že o existencii údajnej zmluvy o postúpení pohľadávky sa mal dozvedieť až z obsahu podanej žaloby vo veci sp. zn. 11C/25/2020, nakoľko postúpenie záväzku mu nebolo nikým oznámené. Napadnutá zmluva okrem tvrdenia o neexistencii záväzku podľa žalobcu nespĺňa všetky zákonom požadované podstatné náležitosti a trpí viacerými vadami spôsobujúcimi jej absolútnu neplatnosť. Konkrétne poukázal na zásadu nemo plus iuris, nedostatočnú špecifikáciu predmetu postúpenia, nejednoznačné zadefinovanie výšky odplaty. Ak by súd dospel k záveru o existencii pohľadávky, má za to, že táto je pre zmenu obsahu nepostúpiteľná. Naliehavý právny záujem určovacej žaloby odôvodnil najmä potrebou ustálenia aktívnej vecnej legitimácie žalovaného R. J. v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 11C/25/2020. V tomto smere poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/76/2007 publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR č. 5/2009. Dôvodnosť nároku preukazoval pripojenou Zmluvou o postúpení pohľadávky, fotokópiou žaloby o zaplatenie 106.000 eur s príslušenstvom.

3. Podľa § 131 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len "CSP") žaloba je procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva.

4. Podľa § 156 CSP konanie sa začína doručením žaloby alebo doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia súdu.

5. Podľa § 159 CSP začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré začalo neskôr.

6. Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

7. Podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd dospel k záveru, že konaniu v danej veci bráni prekážka skôr začatého konania, tzv. prekážka litispendencie.

9. Žaloba predstavuje základný procesný úkon žalobcu, ktorým sa iniciuje sporové súdne konanie za účelom ochrany ohrozených alebo porušených subjektívnych práv a právom chránených záujmov. Doručenie žaloby súdu a s tým spojené začatie sporového konania vyvoláva účinky tak v procesnej, ako aj v hmotnoprávnej rovine. K procesným účinkom patrí predovšetkým vznik procesnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ktorý zakladá prekážku ne bis in idem (nie dvakrát o tom istom) pre vznik ďalšieho vzťahu na základe totožnej žaloby, t. j. prekážku prejednaní a rozhodnutia identických žalôb, a to v záujme zachovania princípu právnej istoty. Civilný sporový poriadok pritom v ust. § 161 ods. 1 ukladá súdu povinnosť kedykoľvek za konania skúmať splnenie podmienok konania zakladajúcich možnosť súdu vec prejednať a rozhodnúť. Litispendencia ako tzv. negatívna procesná podmienka upravená v ust. § 159 CSP tak patrí k procesným prekážkam, na ktoré musí súd prihliadať z úradnej povinnosti, a pri konštatovaní ktorej musí konanie vždy podľa § 161 ods. 2 CSP zastaviť bez zreteľa na to, kedy túto prekážku zistí. Spravidla zastaví konanie o žalobe, ktoré začalo neskôr. Rozhodujúcim okamihom pre posúdenie prekážky litispendencie je stav v čase začatia súdneho konania (viď napr. uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 21. 10. 2009, sp. zn. I. ÚS 320/2009). Súd k tomuto okamihu skúma, či nie je medzi tými istými sporovými stranami a o tom istom predmete konania sporu na tom istom alebo inom súde vedené iné konanie.

10. Podľa právnej teórie a na ňu nadväzujúcej ustálenej súdnej praxe prekážku začatého konania pre určovaciu žalobu (či už kladnú alebo zápornú) tvorí žaloba na plnenie, ak sa týka toho istého subjektívneho práva, resp. právneho vzťahu. Rovnako v zmysle konštatnej súdnej praxe právoplatné rozhodnutie o žalobe na plnenie predstavuje vždy prekážku veci právoplatne rozhodnutej (res iudicata) pre žalobu na určenie z dôvodu, že tým bola súčasne posúdená existencia či neexistencia určitého právneho vzťahu alebo práva, z ktorého bolo žalované o plnenie (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované pod R 110/2003, podporné uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 08. 03. 2007, sp. zn. 26Cdo/2659/2005). Rovnaký predmet konania je pritom daný vtedy, ak nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený.

11. V predmetnej veci sa žalobca určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) CSP domáha určenia neexistencie záväzku, ktorý mu mal voči žalovanému vzniknúť na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi sporovými stranami dňa 23. 06. 2020. Z podanej, žaloby, k nej pripojených dôkazov, ako aj z obsahu pripojeného spisového materiálu vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 11C/25/2020 súd zistil, že v uvedenom skôr začatom konaní žalovaný v pozícii žalobcu uplatňuje voči nemu peňažnú pohľadávku vo výške 106.000 eur s príslušenstvom, ktorá mala byť predmetom napádaného postúpenia. Žalobca napáda platnosť zmluvy o postúpení a existenciu postúpenej pohľadávky v oboch konaniach s tým, že s poukazom na potrebu posúdenia platnosti tejto zmluvy a od nej sa odvíjajúcej otázky aktívnej vecnej legitímácie postupníka v konaní sp. zn. 11C/25/2020 sa rozhodol tohto nároku domáhať aj samostatnou určovacou žalobou. Opomína však skutočnosť, že namietaná otázka existencie záväzku žalobcu voči osobe postupníka (žalobca v konaní sp. zn. 11C/25/2020) odvíjajúca sa od platnosti zmluvy o postúpení bude prejudiciálne posudzovaná v rámci rozhodovania súdu o žalobe na plnenie, ktorá v danom prípade predstihla žalobu na určenie. Z uvedených dôvodov podanie žaloby na plnenie podľa § 137 písm. a) CSP vytvára prekážku litispendencie (začatého konania) pre negatívnu určovaciu žalobu, predmetom ktorej bude posúdenie identického záväzku medzi

rovnakými stranami sporu, t. j. sú splnené podmienky totožnosti predmetu konania ako i totožnosti strán sporu. Skôr podaná žaloba na plnenie tak konzumuje podanú určovaciu žalobu, predmetom ktorej je posúdenie existencie totožného záväzku (platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky) medzi totožnými stranami sporu. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 11C/25/2020 sa rieši prejudiciálna otázka, ktorá by bola základnou a identickou otázkou ako v konaní o určovacej žalobe. Na uvedenom nič nemenia ani súdu známe právne názory vyslovené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 01. 2009, sp. zn. 1Cdo/76/2007, v ktorom bola v rámci posudzovania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle ust. § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku riešená výlučne otázka možnosti dlžníka domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky s poukazom na to, že dlžník nie je zmluvnou stranou tejto zmluvy. Uvedené rozhodnutie tak nerieši vzťah určovacej žaloby a žaloby na plnenie z pohľadu prekážok konania a jeho závery sa podľa názoru súdu vzťahujú na prípad, kedy by sa dlžník z dôvodu právnej istoty domáhal posúdenia platnosti zmluvy, resp. existencie záväzku z tejto zmluvy ešte pred tým, ako by došlo k podaniu žaloby na plnenie. Súd v tejto súvislosti poukazuje na právne podstatný rozdiel v tom, či skôr došlo k podaniu určovacej žaloby alebo žaloby na plnenie, nakoľko žaloba na plnenie nevytvára vo vzťahu k skôr podanej určovacej žalobe prekážku litispendencie. Odhliadnuc od zásady hospodárnosti konania a zabráneniu množenia sporov, ako argumentácie svedčiacej v prospech konštatovania naliehavého právneho záujmu, rovnako irelevantná je aj nedôvodná argumentácia žalobcu o potrebe posúdenia otázky existencie/neexistencie záväzku v samostatnom konaní na základe samostatnej žaloby, nakoľko súd otázku vecnej legitímácie ako základ pre rozhodnutie veci posudzuje v každom sporovom konaní, a to bez ohľadu na to, či ju strana namieta alebo nenamieta a strana v záujme úspechu v konaní je za týmto účelom oprávnená tvrdiť a preukazovať skutočnosti svedčiace v prospech, príp. neprospech záveru o danosti vecnej legitímácie. Inak povedané nepodanie určovacej žaloby by nemalo vplyv na povinnosť súdu sa vždy najprv zaoberať otázkou vecnej legitímácie strán sporu.

12. Vzhľadom na uvedené súd pre existenciu neodstrániteľnej prekážky konania v podobe skôr začatého konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 11C/25/2020, konanie zastavil a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

13. Vzhľadom k tomu, že konanie o žalobe súd zastavil bez toho, aby ju doručoval protistrane, nie je potrebné, aj keď sa jedná o konečné rozhodnutie vo veci, rozhodovať o vzájomnom vzťahu strán, pokiaľ ide o náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie (§ 357 písm. a) CSP).

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358, § 359, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363, § 364 CSP).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).